

(อม.๓๓)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๗/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๒๒/๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๑ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ตามประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรีลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำเลยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบควบคุมกำกับดูแลและบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมทั้งกำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การคลังสินค้า เพื่อการนี้ มีอำนาจเรียกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ

ผู้อำนวยการ ตัวแทนขององค์การคลังสินค้า หรือบุคคลใดในองค์การคลังสินค้า มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายงานยืนยันก็ได้ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การคลังสินค้า พ.ศ. ๒๔๙๘ ต่อมาจำเลยพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ตามประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยจึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ องค์การคลังสินค้าได้ตกลงทำสัญญาซื้อขาย (Sale and Purchase Contract) เลขที่ PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ กับองค์การสำรองอาหาร แห่งประเทศอินโดนีเซีย หรือ BULOG โดยตกลงซื้อข้าวขาวหักสูงสุดร้อยละ ๑๕ (ข้าวขาว ๑๕%) ปริมาณ ๓๐๐,๐๐๐ เมตริกตัน (ตัน) ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ เงื่อนไขเทอมการค้า CFR (Cost & Freight) FO กำหนดระยะเวลาการส่งมอบข้าวขาวหักสูงสุดร้อยละ ๑๕ เดือนกันยายน ๒๕๕๔ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ชำระเงินโดยเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C)

เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายสุรศักดิ์ ศรีประภา ในฐานะประธานกรรมการองค์การคลังสินค้า และในฐานะผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้าพร้อมคณะ ได้เข้าร่วมการประชุมระหว่าง BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียกับองค์การคลังสินค้า เพื่อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขาย (Sale and Purchase Contract) เลขที่ PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยทั้งสองฝ่ายมีมติเห็นชอบที่จะแก้ไขสัญญาดังกล่าวบางส่วน และได้มีการจัดทำเอกสารแก้ไขสัญญา AMENDMENT No.๑ Incorporated to the Contract No. PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ dated ๑๘ August ๒๐๑๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดย นายสุรศักดิ์ ได้ลงนามให้มีผลผูกพัน ตามกฎหมาย ซึ่งมีสาระสำคัญให้ขยายระยะเวลาส่งมอบข้าวขาวดังกล่าวออกไปจนถึงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายสุรศักดิ์ ได้ออกคำสั่งองค์การคลังสินค้า ที่ ๒๒๗/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% เพื่อส่งมอบ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย

ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยแต่งตั้งให้ นายสมศักดิ์ วงศ์วัฒนศานต์ ในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาวดังกล่าว เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยมีอำนาจหน้าที่จัดทำสรุปผลการรับของ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาขาย เปิดซอง รวมทั้งเจรจาต่อรองกับผู้เสนอราคาขายเพื่อให้ได้ราคาที่ดีที่สุด และจัดสรรปริมาณขายข้าวให้แก่ผู้เสนอราคาต่ำสุด พร้อมนำเสนอผลการเจรจาต่อรองต่อ นายสุรศักดิ์ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในการออกเลขคำสั่งดังกล่าว นายพิทิต์ ตั้งพสสวัสดิ์ หรือ นายพิพรรธน์ มาตธิรินทร์ ซึ่งเป็นรองผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำคำสั่งดังกล่าวไปดำเนินการออกเลขคำสั่งโดยแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่าเป็นเอกสารลับและไม่สามารถส่งไปออกเลขคำสั่งผ่านระบบงานสารบรรณตามปกติได้

เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายพิทิต์ ส่งร่างสัญญาซึ่งยังไม่ได้ระบุชื่อคู่สัญญา กับองค์การคลังสินค้า แต่ระบุเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้ในสัญญาแล้วให้ผู้อำนวยการส่วนงานนิติกรรมและสัญญา สำนักกฎหมาย ตรวจสอบว่าได้ระบุเงื่อนไขข้อกำหนดถูกต้องหรือไม่ โดยมีได้ให้เอกสารขอบเขต และรายละเอียดของการดำเนินการดังกล่าว (TOR) แต่อย่างไร ผู้อำนวยการส่วนงานนิติกรรมและสัญญา สำนักกฎหมาย จึงแจ้งว่าไม่สามารถตรวจสอบเงื่อนไขให้ได้และในวันเดียวกัน นายสุรศักดิ์ ได้ลงนามในหนังสือ องค์การคลังสินค้า ที่ อคส. ๑๐๑๑๐/๓๗๙๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การเสนอขาย ข้าวขาว ๑๕% เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยวิธียื่นซองเสนอราคา ถึงผู้สนใจเสนอราคาโดยแจ้งว่าให้ผู้สนใจยื่นซองเสนอราคาขายข้าวในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๙ ถึง ๑๒ นาฬิกา และกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% เพื่อส่งมอบ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียทำการเจรจาต่อรองกับผู้เสนอราคาขายในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตั้งแต่เวลา ๑๔ นาฬิกา เป็นต้นไป ซึ่งหนังสือดังกล่าวมิได้มีการประกาศเชิญชวนให้ผู้ประกอบการค้าข้าวได้รับทราบเป็นการทั่วไป โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ได้บังคับบัญชาของ นายพิทิต์ เป็นผู้นำหนังสือดังกล่าวไปขอออกเลขหนังสือ โดยให้ระบุต้นเรื่องมาจากสำนักธุรกิจบริการ และจากนั้น ได้นำหนังสือฉบับดังกล่าวไปมอบให้ นายพิทิต์ และให้มีผู้ประทับตรารอง ผอก. (รองผู้อำนวยการ) แล้วส่งหนังสือฉบับดังกล่าวให้สำนักธุรกิจบริการต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายพิทิตร์ ได้เรียกผู้อำนวยการส่วนงานนิติกรรม และสัญญา สำนักกฎหมาย เข้าพบและขอให้ช่วยตรวจสอบร่างสัญญาซื้อขายข้าวขาว ๑๕% ดังกล่าว โดยกล่าวอ้างว่าเป็นร่างสัญญาที่ นายสุรศักดิ์ ได้ตรวจสอบแก้ไขแล้ว โดยให้ตรวจสอบเปรียบเทียบว่า ร่างสัญญาของ นายสุรศักดิ์ ตรงกับร่างสัญญาของ นายพิทิตร์ หรือไม่ ซึ่งผู้อำนวยการส่วนงานนิติกรรม และสัญญา สำนักกฎหมาย ได้ดำเนินการตรวจสอบโดยใช้ร่างสัญญาของ นายพิทิตร์ เป็นหลักในการพิจารณา ปรากฏว่ามีข้อความไม่ตรงกัน โดยร่างสัญญาของ นายสุรศักดิ์ ซึ่งไม่ปรากฏข้อความในสัญญาข้อ ๑๕ ตามร่างสัญญาของ นายพิทิตร์ ที่กำหนดว่า “ผู้ซื้อจะเปิดโอกาสให้ผู้ขายส่งมอบข้าวเพิ่มเติม เพื่อให้ครบปริมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ตามที่ผู้ซื้อได้ขายให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ในกรณีที่ ผู้ขายแจ้งความประสงค์ที่จะสามารถดำเนินการส่งมอบได้บนเงื่อนไขราคาขายและค่าใช้จ่าย/ค่าบริหารจัดการ ในอัตราเดิมที่เสนอไว้ภายใน ๑ เดือน หลังจากเซ็นสัญญาตามปริมาณที่ผู้ซื้อเห็นสมควร” และในวันเดียวกัน นายพิทิตร์ ได้นำหนังสือองค์การคลังสินค้า ที่ อคส.๑๐๑๑๐/๓๗๙๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ดังกล่าวมาให้ผู้อำนวยการสำนักธุรกิจบริการ ทั้งที่ผู้อำนวยการสำนักธุรกิจบริการไม่ทราบเรื่องมาก่อน โดยในประกาศแนบท้ายหนังสือดังกล่าวกำหนดให้ผู้สนใจยื่นซองเสนอราคายื่นซองเสนอราคาในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลา ๙ ถึง ๑๒ นาฬิกา ณ องค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ แต่เนื่องจาก ยังไม่มีการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือฉบับดังกล่าว ผู้อำนวยการสำนักธุรกิจบริการ จึงยังไม่ยอมรับหนังสือและแจ้งแก่ นายพิทิตร์ ว่า หากไม่สั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรจะไม่ดำเนินการให้ และในระหว่างที่รอการสั่งการดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ส่วนงานปฏิบัติธุรกิจ สังกัดสำนักธุรกิจบริการ ได้ดำเนินการรอรับซองเสนอราคาในห้องประชุมชั้น ๕ ขององค์การคลังสินค้า ต่อมาเวลา ๑๑.๑๕ นาฬิกา มีผู้เข้ามายื่นซองเอกสารเสนอราคา จำนวน ๒ ราย คือ (๑) บริษัทสยามอินดิగా จำกัด โดย นางสาวทัญญา บุญมาประเสริฐ เป็นผู้รับมอบอำนาจให้มายื่นซอง ซึ่งบริษัทสยามอินดิగా จำกัด มี นางสาวรัตนา แซ่เฮ้ง เป็นกรรมการผู้มีอำนาจ และมี นายอภิชาติ หรือเสี้ยเปียง จันทรสกุลพร เป็นเจ้าของกิจการบริษัทและเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจแต่ผู้เดียวในการดำเนินกิจการของบริษัทสยามอินดิกา จำกัด และ (๒) บริษัทนครสวรรค์ค้าข้าว จำกัด โดย นายสุธี เชื้อมโธสง เป็นผู้รับมอบอำนาจให้มายื่นซอง ซึ่ง นายสุธี เป็นหรือเคยเป็นพนักงานของบริษัทสยามอินดิกา จำกัด และต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ เอกสารที่ยื่นแล้วเห็นว่า มีเอกสารครบถ้วนจึงได้รับซองของทั้งสองบริษัทไว้ เมื่อถึงเวลา ๑๒ นาฬิกา

เจ้าหน้าที่ปิดรับของเสนอราคา แต่ต่อมาเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา มีบริษัทเชียงใหม่อินเตอร์ไรซ์ จำกัด ได้โทรสารเอกสารการเสนอราคามาที่องค์การคลังสินค้า โดยระบุในเอกสารว่า “ไม่เสนอราคา” และในวันเดียวกันในช่วงระหว่างที่มีผู้ขายยื่นของเสนอราคา สำนักธุรกิจบริการ ได้รับหนังสือองค์การคลังสินค้า ที่ อคส.๑๐๑๑๐/๓๗๙๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ อีกครั้ง ซึ่งเป็นการส่งมาตามระบบสารบรรณ โดยมีข้อความปรากฏว่า นายสุรศักดิ์ ได้ให้ นายพิฑิตร์ เป็นผู้ดำเนินการ จากนั้น ได้สั่งการให้ดำเนินการรับของเสนอราคา เมื่อดำเนินการรับของเสนอราคาเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ได้ทำบันทึกส่วนงานปฏิบัติธุรกิจ สำนักธุรกิจบริการ ที่ สงปธ.๑๑๑๐๐/๕๕๒ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ รายงานผลการรับของเสนอราคา เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักธุรกิจบริการ โดยเสนอผ่านผู้อำนวยการส่วนงานปฏิบัติธุรกิจ และผู้อำนวยการ สำนักธุรกิจบริการได้เสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมด้วยเอกสารการเสนอราคาต่อ นายสมศักดิ์ ในฐานะประธาน คณะกรรมการพิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% จากนั้น ในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายสมศักดิ์ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% ดังกล่าว โดยที่ประชุมได้ใช้หลักเกณฑ์ตามหนังสือ ที่ อคส.๑๐๑๑๐/๓๗๙๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ซึ่งปรากฏโดยชัดแจ้งแล้วว่าหนังสือดังกล่าวไม่ได้มีการประกาศให้ผู้ประกอบการค้าข้าว หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ยื่นของเสนอราคาขายข้าวให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันทำการตามระเบียบองค์การคลังสินค้า ว่าด้วยการจัดซื้อสินค้าเพื่อการค้าปกติ พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าว จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการได้เปิดซองเสนอราคา ปรากฏว่ามีผู้เสนอราคา จำนวน ๒ ราย คือ บริษัทสยามอินดิగా จำกัด กับบริษัทนครสวรรค์ค้าข้าว จำกัด และจากการตรวจสอบคุณสมบัติทั้งสองบริษัท คณะกรรมการได้ประชุมร่วมกันลงมติว่าบริษัทสยามอินดิగా จำกัด มีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศ ขององค์การคลังสินค้า ส่วนบริษัทนครสวรรค์ค้าข้าว จำกัด ยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งออกให้ก่อนวันยื่นของเสนอราคาเกิน ๑ เดือน จึงไม่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติ ซึ่งในส่วนของ บริษัทสยามอินดิగా จำกัด ได้เสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% ปริมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ และเสนอค่าใช้จ่ายในการบริหารสัญญาขององค์การคลังสินค้าตันละ ๗ บาท ก่อนมีการเจรจาต่อรองราคา นายสมศักดิ์ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า องค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ทำสัญญาซื้อขายข้าวกันที่ราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ ดังนั้น คณะกรรมการดังกล่าว จึงกำหนดให้ราคาที่ซื้อขายดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการต่อรอง โดย นายสมศักดิ์ เป็นผู้โทรศัพท์ไปยัง

นางสาวรัตนา กรรมการบริษัทสยามอินดิగా จำกัด ผลการเจรจาต่อรองปรากฏว่าบริษัทสยามอินดิగా จำกัด ยืนยันราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นราคาที่ไม่ต่ำกว่าราคา ที่องค์การคลังสินค้าทำสัญญากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย และองค์การคลังสินค้าได้รับประโยชน์ จากค่าบริหารสัญญา จึงตกลงรับราคาของบริษัทสยามอินดิగా จำกัด เสนอ คณะกรรมการจึงจัดทำเป็นบันทึก เสนอผลการตรวจคุณสมบัติเปิดซองและผลการเจรจาต่อรองราคา และได้ส่งบันทึกดังกล่าว พร้อมเอกสารประกอบไปยัง นายพิฑิตร์ ซึ่งต่อมา นายสุรศักดิ์ ได้อนุมัติผลการพิจารณาของคณะกรรมการ พิจารณาการเสนอราคาขายข้าวขาว ๑๕% เพื่อส่งมอบ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียตามเสนอ และในช่วงเวลาเดียวกันสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้มีหนังสือที่ ๖๙๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การขายข้าวให้รัฐบาลอินโดนีเซีย ถึงจำเลยในฐานะรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ แจ้งว่า สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยไม่ทราบเรื่องที่ต้องการคลังสินค้าได้จัดให้มีการยื่นซองเสนอราคาขายข้าวเพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย พร้อมกับขอทราบ ข้อเท็จจริงและความคืบหน้า แต่ก็ไม่ได้รับคำชี้แจงจากจำเลย แต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน พันตำรวจตรี ศราวุฒิ สุกุลมีฤทธิ์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้าลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวขาว ๑๕% ในเทอม CFR (Cost & Freight) FO เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เลขที่ ๔๒๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยเป็นการตกลงซื้อขายข้าวขาว ๑๕% ปีการผลิต ๒๕๕๔ ปริมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ มูลค่ารวมทั้งสิ้น ๕๕,๙๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ กำหนดส่งมอบให้เสร็จสิ้นไม่เกินวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ ชำระค่าข้าวที่ซื้อขายโดยการโอนสิทธิ การรับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) ที่องค์การคลังสินค้าได้รับจาก BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เพื่อให้บริษัทสยามอินดิగా จำกัด นำไปเรียกเก็บเงินจาก BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย และบริษัทสยามอินดิగా จำกัด จะชำระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสัญญาในอัตราตันละ ๗ บาท ของปริมาณข้าวสารที่ส่งมอบให้แก่องค์การคลังสินค้าตามสัญญาซื้อขายข้าวขาวดังกล่าว

เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ได้มีหนังสือที่ ๗๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ขอความเป็นธรรมเรื่องการประมูลเพื่อการส่งมอบข้าวให้รัฐบาลอินโดนีเซีย จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ถึงจำเลยในฐานะรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อีกฉบับ

เพื่อขอให้พิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการประมูลส่งมอบข้าวขาว ๑๕% ให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียขึ้นใหม่ โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่เคยปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ก็ไม่ได้รับการชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือขอความเป็นธรรมดังกล่าวจากจำเลย แต่อย่างไรก็ตาม จากนั้น สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยกับพวกจึงได้เข้าพบจำเลยเพื่อทวงถามกรณีที่บริษัทสยามอินดิโก จำกัด ได้รับมอบให้ดำเนินการส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ซึ่งจำเลยได้แจ้งว่าการขายข้าวนี้ ทางฝ่ายประเทศอินโดนีเซียเป็นผู้ระบุให้บริษัทสยามอินดิโก จำกัด เป็นผู้ส่งมอบข้าว นอกจากนี้ จำเลยยังได้ให้ข่าวต่อสื่อมวลชนว่า จะไม่มีการพบทวงถามกรณีที่บริษัทสยามอินดิโก จำกัด ได้รับมอบให้ดำเนินการส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เนื่องจากกระบวนการเสนอราคาเป็นไปตามขั้นตอนปกติ โดยทางประเทศอินโดนีเซียส่งรายชื่อผู้ส่งออกที่ประเทศอินโดนีเซียให้ความเชื่อถือมาให้องค์การคลังสินค้า และองค์การคลังสินค้าได้มีการเจรจากับผู้ที่มีรายชื่อทั้งหมด ทั้งที่ความจริงแล้ว BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ไม่เคยให้ข้อเสนอแนะหรือนำรายชื่อผู้ส่งออกข้าวให้แก่องค์การคลังสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม

เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการองค์การคลังสินค้าได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ นายสุรศักดิ์ ในฐานะประธานกรรมการองค์การคลังสินค้า และฝ่ายบริหารขององค์การคลังสินค้า ได้แจ้งในที่ประชุมว่าจะมีการพิจารณาเรื่องลับ และแจกเอกสารประกอบการประชุม ในขณะนั้น เป็นเอกสารวาระเสนอเฉพาะกรรมการองค์การคลังสินค้า จำนวน ๒ แผ่น และได้เชิญเจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องออกจากที่ประชุมคงเหลือไว้แต่เพียง คณะกรรมการองค์การคลังสินค้า พันตำรวจตรี ศราวุฒิ ในฐานะผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า นายพิฑิต และ นายสมศักดิ์ โดยการพิจารณาเรื่องลับดังกล่าว เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ เรื่องการจัดซื้อข้าวสารเพื่อส่งมอบหน่วยงาน Perum Bulog of Indonesia และในการพิจารณาวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ ดังกล่าว นายพิฑิต และ นายสมศักดิ์ เป็นผู้รายงานให้ที่ประชุมทราบ ตามข้อมูลประกอบการพิจารณา ที่ระบุในวาระการประชุมโดยไม่มีเอกสารประกอบการประชุม กรรมการองค์การคลังสินค้าจึงขอเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา เจ้าหน้าที่จึงได้นำเอกสารเป็นสัญญาภาษาอังกฤษ ที่ได้ลงนามไว้กับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียมาให้พิจารณา นอกจากนั้น กรรมการองค์การคลังสินค้า ได้สอบถามเจ้าหน้าที่ว่าได้นำดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายแล้วหรือไม่ อย่างไร ซึ่งได้รับการรายงานจาก นายพิฑิต ว่าดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายทุกขั้นตอน และเมื่อประชุมแล้วเสร็จเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร

ได้เก็บเอกสารประกอบการประชุมที่แจกกลับไป และไม่แจ้งให้กรรมการองค์การคลังสินค้าพิจารณา ก่อนที่จะมีการรับรองรายงานการประชุมในครั้งถัดไป แต่อย่างไร โดยผลการพิจารณาในวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ ดังกล่าว คณะกรรมการองค์การคลังสินค้ามีมติ ดังนี้

(๑) ให้สัตยาบันในการดำเนินการทำสัญญาซื้อขายข้าวสารระหว่างองค์การคลังสินค้ากับ ผู้ประกอบการส่งออกข้าว เพื่อให้องค์การคลังสินค้าสามารถส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ได้ครบตามปริมาณที่ตกลงไว้ โดยมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้าพิจารณาดำเนินการ ตามความเหมาะสมต่อไป

(๒) อนุมัติในหลักการ การดำเนินการจัดหา/จัดซื้อข้าวสารขององค์การคลังสินค้า เพิ่มเติมเพื่อให้ครบ ตามปริมาณที่องค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ได้ตกลงกันไว้ตามสัญญาเลขที่ PK/TP๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ ข้อตกลงว่าด้วยการแก้ไขสัญญาซื้อขายข้าวสารดังกล่าว รวมปริมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ ตัน ซึ่งมีวงเงินการซื้อขายประมาณ ๓.๕ ถึง ๗.๐ พันล้านบาท ทั้งนี้ การดำเนินการจัดหาซื้อข้าวสารขององค์การคลังสินค้านี้จะต้องอยู่บนเงื่อนไขที่องค์การคลังสินค้า ได้รับประโยชน์ไม่ต่ำกว่าการดำเนินการที่ผ่านมาตามมติข้อ (๑)

ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ องค์การคลังสินค้า โดย พันตำรวจตรี ศราวุฒิ ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า และบริษัทสยามอินดิโก จำกัด โดย นางสาวรัตนา ในฐานะกรรมการของบริษัท และในฐานะส่วนตัว ได้ตกลงทำบันทึกต่อท้ายสัญญาซื้อขายข้าว ๑๕% ในเทอม CFR (Cost & Freight) FO เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เลขที่ ๔๒๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑) โดยเป็นการตกลงเพิ่มปริมาณข้าวขาว ๑๕% ที่ตกลงซื้อตามสัญญาเดิมอีก จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัน คิดรวมเป็นปริมาณข้าวขาว ๑๕% ที่ตกลงซื้อขายตามสัญญาทั้งสิ้น ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ และองค์การคลังสินค้าได้รับค่าใช้จ่ายดำเนินการตันละ ๗ บาท ซึ่งเป็นการอาศัยสัญญาเดิมในข้อ ๑๕ ในการตกลงซื้อขายข้าวเพิ่มเติม โดยไม่มีการออกประกาศเชิญชวน เป็นการทั่วไปให้ผู้ประกอบการค้าข้าวเสนอราคาขายข้าวแก่องค์การคลังสินค้า แต่อย่างไร อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายและระเบียบขององค์การคลังสินค้าว่าด้วยการจัดซื้อสินค้าเพื่อการค้าปกติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ภายหลังการกระทำความผิดของ นายสุรศักดิ์ กับพวกในการจัดให้มีการเสนอราคาขาย ข้าวขาว ๑๕% ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว

เมื่อระหว่างวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ เวลากลางวัน วันใดไม่ปรากฏชัด จำเลยซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นเจ้าพนักงานและเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการองค์การคลังสินค้า และมีอำนาจเรียกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ ตัวแทนขององค์การคลังสินค้า หรือบุคคลใด ๆ ในองค์การคลังสินค้า มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายงานอื่นก็ได้ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การคลังสินค้า พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งรวมถึงมีหน้าที่ยับยั้งหรือแก้ไขปัญหากับการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของ องค์การคลังสินค้า เมื่อจำเลยทราบเรื่องที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้ทำหนังสือถึงจำเลยในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ และยังได้มีการเข้าพบจำเลยเพื่อขอให้จำเลย ทำการตรวจสอบว่า การประมูลให้เอกชนดำเนินการปรับปรุงข้าวเพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยบริษัทสยามอินดิกา จำกัด เป็นผู้ได้รับคัดเลือกการเสนอราคาและเข้าทำสัญญาซื้อขายข้าวขาว กับองค์การคลังสินค้าเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จำเลยได้บังอาจปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ โดยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบกระบวนการขององค์การคลังสินค้าที่ให้เอกชนผู้สนใจเสนอราคาขายข้าวดังกล่าว และไม่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล ไม่สั่งการใด ๆ หรือเรียกให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ทำรายงานแสดงความคิดเห็น กรณีมีการร้องเรียนว่าองค์การคลังสินค้าคัดเลือกบริษัทสยามอินดิกา จำกัด ให้เป็นผู้ส่งมอบข้าวขาว ๑๕% ให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการเอื้อประโยชน์ ให้แก่บริษัทสยามอินดิกา จำกัด ได้เป็นผู้ส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่จัดให้มีการแข่งขันราคากับผู้เสนอราคารายอื่น ไม่มีการประกาศหรือมีหนังสือเชิญชวนผู้ที่สนใจ เป็นการทั่วไป อันเป็นการหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ขัดต่อกฎหมายและระเบียบ ขององค์การคลังสินค้าว่าด้วยการจัดซื้อสินค้าเพื่อการค้าปกติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งจำเลยมีอำนาจ ดำเนินการตรวจสอบหรือสั่งการให้องค์การคลังสินค้าทบทวนกระบวนการเสนอราคาที่มีชอบดังกล่าว หรือยกเลิกสัญญาที่ทำกับบริษัทสยามอินดิกา จำกัด ได้ อีกทั้งจำเลยยังได้ชี้แจงยืนยันว่า BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ได้ส่งรายชื่อผู้ส่งออกที่ประเทศอินโดนีเซียเชื่อถือซึ่งมีชื่อของบริษัทสยามอินดิกา จำกัด ด้วย มาให้องค์การคลังสินค้าพิจารณา ซึ่งไม่เป็นความจริง แต่อย่างไร และต่อมาบริษัทสยามอินดิกา จำกัด

ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายข้าวกับองค์การคลังสินค้าโดยจัดส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ไม่ครบถ้วนตามสัญญาอันเป็นผลให้ประเทศอินโดนีเซียไม่ทำการค้าขายข้าวกับองค์การคลังสินค้าอีก และเสียหายต่อความสัมพันธ์ในทางการค้าขายข้าวระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซียอย่างร้ายแรง การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การคลังสินค้า ประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด และประเทศชาติอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

เหตุเกิดที่กระทรวงพาณิชย์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และทำเนียบรัฐบาล แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ต่อเนื่องเกี่ยวพันกัน

อนึ่ง ในการประชุมครั้งที่ ๘๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของ นายสุรศักดิ์ นายพิฑิต และ นายสมศักดิ์ มีมูลเป็นความผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๐, ๑๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๘, ๑๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ ส่วนการกระทำ ของบริษัทสยามอินดิโก้ จำกัด นางสาวรัตนา บริษัทนครสวรรค์ค้าข้าว จำกัด นายสุธี และ นายอภิชาติ มีมูลเป็นความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๐, ๑๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๘, ๑๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

ในการนี้ ได้มีการแยกดำเนินคดีแก่ นายสุรศักดิ์ นายพิฑิต นายสมศักดิ์ บริษัทสยามอินดิగా จำกัด นางสาวรัตนา บริษัทนครสวรรค์ค้าข้าว จำกัด นายสุธี และ นายอภิชาติ เป็นความผิดอาญาดังกล่าว ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ แล้ว

ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากทางไต่สวนและพยานหลักฐานของคู่ความแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ หลังจากนั้น นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มอบหมายให้จำเลยดูแลรับผิดชอบกระทรวงพาณิชย์ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ และจำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้ นายภูมิ สารผล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ กำกับดูแลองค์การคลังสินค้า เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ องค์การคลังสินค้าได้ตกลงทำสัญญาซื้อขาย (Sale and Purchase Contract) เลขที่ PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ กับองค์การสำรองอาหารแห่งประเทศไทย หรือ BULOG โดยตกลงซื้อข้าวขาวหักสูงสุดร้อยละ ๑๕ (ข้าวขาว ๑๕%) ปริมาณ ๓๐๐,๐๐๐ เมตริกตัน (ตัน) ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ เงื่อนไขเทอมการค้า CFR (Cost & Freight) FO กำหนดระยะเวลาการส่งมอบข้าวขาวหักสูงสุดร้อยละ ๑๕ เดือนกันยายน ๒๕๕๔ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ชำระเงินโดยเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายสุรศักดิ์ ศรีประภา ในฐานะประธานกรรมการองค์การคลังสินค้า และในฐานะรักษาการผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า พร้อมคณะ ได้เข้าร่วมการประชุมระหว่าง BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียกับองค์การคลังสินค้า เพื่อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขาย (Sale and Purchase Contract) เลขที่ PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยทั้งสองฝ่ายมีมติเห็นชอบที่จะแก้ไขสัญญาดังกล่าวบางส่วน และได้มีการจัดทำเอกสารแก้ไขสัญญา AMENDMENT No.๑ Incorporated to the Contract No. PK/TP-๐๐๒/DO๒๐๐/๐๘/๒๐๑๑

dated ๑๘ August ๒๐๑๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดย นายสุรศักดิ์ ได้ลงนามให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย ซึ่งมีสาระสำคัญให้ขยายระยะเวลาส่งมอบข้าวขาวดังกล่าวดังกล่าวออกไปจนถึงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน พันตำรวจตรี ศราวุฒิ สกฤตมีฤทธิ์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้าได้ลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวขาว ๑๕% ในเทอม CFR (Cost & Freight) FO เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เลขที่ ๔๒๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยเป็นการตกลงซื้อขายข้าวขาว ๑๕% ปีการผลิต ๒๕๕๔ ปริมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ มูลค่ารวมทั้งสิ้น ๕๕,๙๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ กำหนดส่งมอบให้เสร็จสิ้นไม่เกินวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ ชำระค่าข้าวที่ซื้อขายโดยการโอนสิทธิการรับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) ที่องค์การคลังสินค้าได้รับจาก BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เพื่อให้บริษัทสยามอินดิกา จำกัด นำไปเรียกเก็บเงินจาก BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย และบริษัทสยามอินดิกา จำกัด จะชำระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสัญญาในอัตราตันละ ๗ บาท ของปริมาณข้าวสารที่ส่งมอบให้แก่องค์การคลังสินค้าตามสัญญาซื้อขายข้าวขาว ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ องค์การคลังสินค้าโดย พันตำรวจตรี ศราวุฒิ ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า และบริษัทสยามอินดิกา จำกัด โดย นางสาวรัตนา แซ่เฮ้ง ในฐานะกรรมการของบริษัทสยามอินดิกา จำกัด และในฐานะส่วนตัว ได้ตกลงทำบันทึกต่อท้ายสัญญาซื้อขายข้าว ๑๕% ในเทอม CFR (Cost & Freight) FO เพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เลขที่ ๔๒๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑) โดยเป็นการตกลงเพิ่มปริมาณข้าวขาว ๑๕% ที่ตกลงซื้อตามสัญญาเดิมอีก จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัน คิดรวมเป็นปริมาณข้าวขาว ๑๕% ที่ตกลงซื้อขายตามสัญญาทั้งสิ้น จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๕๕๙ เหรียญสหรัฐ และองค์การคลังสินค้าได้รับค่าใช้จ่ายดำเนินการตันละ ๗ บาท ซึ่งเป็นการอาศัยสัญญาเดิมในข้อ ๑๕ ในการตกลงซื้อขายข้าวเพิ่มเติม โดยไม่มีการออกประกาศเชิญชวนเป็นการทั่วไปให้ผู้ประกอบการค้าข้าวเสนอราคาขายข้าวแก่องค์การคลังสินค้า แต่อย่างใด

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

ตามกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๖) เจ้าพนักงาน หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าเป็นการประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ว่าเป็นการประจำหรือครั้งคราว หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย จำเลยได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ถือได้ว่าเป็นการแต่งตั้งโดยกฎหมาย จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ เจ้าหน้าทีของรัฐ หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ... และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า (๒) รัฐมนตรี จำเลยจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า (๒) รัฐมนตรี จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ แม้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ เจ้าพนักงานของรัฐ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง... และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ข้าราชการ... แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อย่างไรก็ดี มาตรา ๑๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติว่า บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าอ้างถึงเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๙๘ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า จำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ที่โจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยทราบเรื่องที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยทำหนังสือถึงจำเลยฉบับลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ นั้น องค์คณะผู้พิพากษาโดยมติเสียงข้างมาก เห็นว่า นายจตุรงค์ พาณิชเจริญ เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ ตำแหน่งพนักงานได้สวนระดับสูง พยานโจทก์เบิกความต่อศาลว่า ที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยทำหนังสือถึงจำเลยในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วได้ความตามคำให้การของ นางพนิตา กิตติโรจน์วาณิช นางธัญรัตน์ เลิศศิลป์ และ นางอมรทิพย์ ทิพย์พิชัย ว่าหนังสือที่ ๖๙๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยมาถึงสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดย นางพนิตา เป็นผู้ลงรับหนังสือแล้วได้เสนอหนังสือไปยังหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี จากนั้น เจ้าหน้าที่สำนักงานรัฐมนตรีได้ส่งหนังสือไปยังห้องทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นางธัญรัตน์ จึงได้เสนอหนังสือไปยัง นายจิรวุฒิ สิงห์โตทอง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายจิรวุฒิ ได้ลงนามเสนอไปยัง นายภูมิ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เพื่อพิจารณา นางธัญรัตน์ จึงนำหนังสือไปส่งให้ นางอมรทิพย์ เจ้าหน้าที่ธุรการประจำห้องของ นายภูมิ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ นางอมรทิพย์ บันทึกลงในระบบสารบรรณว่าได้รับหนังสือจากห้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จากนั้น เสนอหนังสือไปยังทีมงานหน้าห้องของ นายภูมิ ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับคำชี้แจง ข้อกล่าวหาของจำเลย โดยจำเลยชี้แจงข้อกล่าวหาและส่งเอกสารประกอบคำชี้แจงว่า จำเลยได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในต่างประเทศตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ และตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ และที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ได้มีหนังสือที่ ๗๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงจำเลย คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว ได้ความตามคำให้การของ นางพนิตา นางอมรทิพย์ และ นางสาวฐิตินันท์ เจริญวิจิตรวงศ์

ว่าหนังสือดังกล่าวมาถึงสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดย นางพนิดา เป็นผู้ลงรับหนังสือแล้วได้เสนอหนังสือไปยังหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี จากนั้นได้ส่งหนังสือไปยังห้องทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ต่อมาเมื่อมีการส่งหนังสือกลับมายังสำนักงานรัฐมนตรี โดย นางสาวฐิตินันท์ เป็นผู้รับหนังสือ หนังสือดังกล่าวมีข้อเสนอจากเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่า เรียน รณช.ภูมิ เพื่อโปรดพิจารณา นางสาวฐิตินันท์ จึงลงรับหนังสือในระบบสารบรรณ โดยบันทึกว่า ลงรับภายหลัง ซึ่งหมายความว่า หนังสือดังกล่าวได้ผ่านมาจากห้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แล้วและได้ส่งไปยังห้อง นายภูมิ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ นางอมรทิพย์ ได้รับหนังสือจึงบันทึกลงในระบบสารบรรณว่าได้รับหนังสือจากธุรการสำนักงานรัฐมนตรี จากนั้นเสนอหนังสือไปยังทีมงานหน้าห้องของ นายภูมิ ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับคำชี้แจงข้อกล่าวหาของจำเลย และเมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงว่า จำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้มีคำสั่งมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับองค์การคลังสินค้าให้ นายภูมิ เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน เมื่อสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยมีหนังสือดังกล่าวซึ่งเป็นกรณีเกี่ยวกับการดำเนินการขององค์การคลังสินค้า จึงมีการเสนอเรื่องให้ นายภูมิ ในฐานะรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ที่รับผิดชอบเป็นผู้พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ไม่มีการเสนอหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าวให้จำเลยพิจารณา แต่อย่างไรก็ดี โจทก์อ้างว่าผู้แทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยเข้าพบจำเลยเพื่อขอให้จำเลยตรวจสอบว่า การประมูลให้เอกชนดำเนินการปรับปรุงข้าวเพื่อส่งมอบให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยบริษัทสยามอินดิగా จำกัด เป็นผู้ได้รับคัดเลือกการเสนอราคาและเข้าทำสัญญาซื้อขายข้าวขาวกับองค์การคลังสินค้าเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ โดยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบกระบวนการขององค์การคลังสินค้าที่ให้เอกชนผู้สนใจเสนอราคาขายข้าวดังกล่าว และไม่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล ไม่สั่งการใด ๆ หรือเรียกให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ทำรายงานแสดงความคิดเห็น อีกทั้งจำเลยยังได้ชี้แจงยืนยันว่า BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ได้ส่งรายชื่อผู้ส่งออกที่ประเทศอินโดนีเซียเชื่อถือซึ่งมีชื่อของบริษัทสยามอินดิกา จำกัด ด้วยมาให้องค์การคลังสินค้าพิจารณา ซึ่งไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด และต่อมาบริษัทสยามอินดิกา จำกัด ก็ไม่ปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายข้าวกับองค์การคลังสินค้า โดยจัดส่งมอบข้าวให้แก่ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ไม่ครบถ้วนตามสัญญาอันเป็นผลให้ประเทศอินโดนีเซีย

ไม่ทำการค้าขายข้าวกับองค์การคลังสินค้าอีกและเสียหายต่อความสัมพันธ์ในทางการค้าขายข้าวระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซียอย่างร้ายแรงนั้น องค์คณะผู้พิพากษาโดยมติเสียงข้างมากเห็นว่า นางสาวกอบสุข เอี่ยมสุรีย์ และ นายชูเกียรติ โอภาสวงศ์ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาลทำนองเดียวกันว่า ขณะขอเข้าพบจำเลย จำเลยพูดตัดบทและแจ้งว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ทางฝ่ายประเทศอินโดนีเซียได้ระบุตัวผู้ทำการส่งออกด้วยตนเอง ทางฝ่ายรัฐบาลไทยหรือกระทรวงพาณิชย์ไม่ได้เป็นผู้คัดเลือก โดยจำเลยแจ้งว่ามีการระบุให้บริษัทสยามอินดิก้า จำกัด เป็นผู้ส่งมอบข้าว ส่วนจำเลยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาลว่า ผู้แทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้นัดหมายเข้าพบที่ทำเนียบรัฐบาล จำเลยทราบว่าจะมีการสอบถามเกี่ยวกับประเด็นการคัดเลือกผู้ส่งมอบข้าวให้ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย จำเลยจึงไปขอเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกอบกับข้อมูลที่เคยได้รับจากการสอบถามข้อเท็จจริงจาก นายภูมิ ว่าองค์การคลังสินค้าได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว และเห็นว่า เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยจึงชี้แจงเรื่องดังกล่าวให้ผู้แทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยทราบตามที่ได้รับแจ้งจาก นายภูมิ จำเลยไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินการขององค์การคลังสินค้า จำเลยไม่เคยพูดว่า BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เป็นผู้เลือกบริษัทสยามอินดิก้า จำกัด เพียงแต่ได้ข้อมูลว่าทาง BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียมีรายชื่อเสนอมายังองค์การคลังสินค้า และองค์การคลังสินค้าดำเนินการประสานงานตามรายชื่อที่ส่งมานั้นจนได้คู่สัญญา ทั้งรายงานการประชุมคณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ เรื่อง การจัดซื้อข้าวสารเพื่อส่งมอบหน่วยงาน Perum Bulog of Indonesia ๓) ระบุว่า BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย...ได้แจ้งข้อมูลรายชื่อผู้ส่งออกที่รัฐบาลอินโดนีเซียสนใจเพื่อให้องค์การคลังสินค้าประสานงานและบริหารจัดการให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา ๔) ระบุว่าองค์การคลังสินค้าได้มีหนังสือเชิญชวนแจ้งผู้ประกอบการตามรายชื่อที่ได้รับการประสานงานจาก BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ลงข่าวว่า นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า จะไม่เข้าไปทบทวนกรณีที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยทำหนังสือร้องเรียนองค์การคลังสินค้า เปิดประมูลข้าวขาว ๑๕% จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ตัน เพื่อส่งมอบให้รัฐบาลอินโดนีเซียไม่โปร่งใส... ขณะที่วิธีหาข้าวส่งมอบให้อินโดนีเซีย องค์การคลังสินค้า

ได้เปิดประมูลข้าวลือตดั่งกล่าวตามขั้นตอนปกติ โดยมีการเจรจากับเอกชนหลายราย ไม่ใช่แค่ ๒ ราย ตามที่เป็นข่าว ทางอินโดนีเซียได้จัดส่งรายชื่อที่อินโดนีเซียเชื่อถือมาให้องค์การคลังสินค้า และองค์การคลังสินค้า ได้มีการติดต่อเจรจาไปทั้งหมด...และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ลงข่าวว่า เมื่อรัฐบาลใหม่เข้ามา... นายกิตติรัตน์...ได้พบกับรัฐมนตรีอินโดนีเซีย... ส่วนเอกชนที่ชนะการประมูล คือบริษัทสยามอินดิก้า จำกัด... เห็นได้ว่า เนื้อข่าวในหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับก็ดี รายงานการประชุม คณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ เรื่อง การจัดซื้อข้าวสารเพื่อส่งมอบหน่วยงาน Perum Bulog of Indonesia ๓) และ ๔) ก็ดี ต่างลงข่าวตรงกับที่จำเลยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาล ไม่มีข้อความใดระบุว่าจำเลยพูดว่า BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียเป็นผู้เลือกบริษัทสยามอินดิก้า จำกัด ให้เป็นผู้ส่งออกข้าวตามที่โจทก์กล่าวหา ส่วนที่ นายภูมิ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาลว่า นายภูมิ ทราบว่า นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเยือน ประเทศอินโดนีเซียมีจำเลยร่วมเดินทางไปด้วย ซึ่งประเทศอินโดนีเซียทวงถามเรื่องการส่งมอบข้าว ตามสัญญาซื้อขายข้าวระหว่างองค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย พันตรี วีระวุฒิ วัจนะพุกะ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ แจ้งว่าจำเลยจะเป็นผู้พิจารณาเอง... หลังจากนั้น พันตรี วีระวุฒิ รายงานว่าผู้ใหญ่ฝ่ายไทย จะดำเนินการส่งมอบข้าว...หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีการเสนอเรื่องเกี่ยวกับซื้อขายข้าวให้ นายภูมิ พิจารณาอีกเลย ต่อมา พันตรี วีระวุฒิ นำหนังสือฉบับภาษาอังกฤษรับรองว่า องค์การคลังสินค้า เป็นรัฐวิสาหกิจของไทย มาให้ นายภูมิ ลงนาม ส่วนเรื่อง การส่งมอบข้าวตามสัญญาซื้อขายระหว่าง องค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย นายภูมิ ก็ไม่เคยทราบข้อเท็จจริง และจำเลย ไม่เคยสอบถามเรื่ององค์การคลังสินค้าจัดหาผู้ส่งออกข้าวให้ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย และไม่เคยสอบถามเกี่ยวกับกรณีที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยมีหนังสือทักท้วงเรื่องที่ต้องการคลังสินค้า จัดหาผู้ส่งออกข้าวให้ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียโดยไม่ขออนุญาต จำเลยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาลว่า ในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้มีสื่อมวลชนขอสัมภาษณ์จำเลยเกี่ยวกับ กรณีการดำเนินการส่งมอบข้าวให้ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย จำเลยจึงไปสอบถามเรื่องดังกล่าว จาก นายภูมิ ซึ่ง นายภูมิ ได้แจ้งว่าทาง BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียและองค์การคลังสินค้า

ได้มีการตกลงแก้ไขสัญญาระหว่างกันโดยตกลงว่าไม่ต้องออกหนังสือรับรองแล้ว นอกจากนี้ จำเลยได้สอบถามเกี่ยวกับการจัดหาข้าวมาส่งมอบ นายภูมิ แจ้งว่า องค์การคลังสินค้าจัดหาข้าวมาส่งมอบได้ซึ่งมีกำไร จำเลยจึงให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนไป โดยมี นายจักรพงษ์ แสงมณี ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความต่อศาลว่า นายกิตติรัตน์ ได้ชี้แจงต่อสมาคมว่า ได้สอบถามไปยัง นายภูมิ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์แล้วได้รับแจ้งจาก นายภูมิ ว่าได้สอบถามองค์การคลังสินค้าแล้ว องค์การคลังสินค้าแจ้งว่าได้ดำเนินการโดยปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายโดยชอบแล้ว นอกจากพยานบุคคลแล้วรายงานการประชุมคณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา ๔.๖ เรื่อง การจัดซื้อข้าวสาร เพื่อส่งมอบหน่วยงาน Perum Bulog of Indonesia ๒) ระบุว่า...องค์การคลังสินค้าได้เสนอเรื่อง การขายข้าวตามข้อตกลงระหว่างองค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซียต่อรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิ สารผล) ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการระบายข้าว ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการเจรจาเพื่อขายข้าว พิจารณามอบหมายให้องค์การคลังสินค้าแก้ไขบางประเด็นกับฝ่ายอินโดนีเซียบนพื้นฐานสัญญาเดิม เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติของฝ่ายไทยมากขึ้น ซึ่ง นายภูมิ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ให้ความเห็นชอบในการดำเนินการดังกล่าว อีกทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ลงข่าวว่า นายภูมิ สารผล รมช.พาณิชย์ เปิดเผยถึงกรณีที่องค์การคลังสินค้าเปิดประมูลจัดหาเอกชนเพื่อปรับปรุงสภาพข้าวและส่งมอบข้าวขาว ๑๕% ให้รัฐบาลอินโดนีเซีย ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ว่า เป็นการทำตามขั้นตอนปกติ...นอกจากรายงานการประชุมคณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ แล้ว บันทึกสำนักบริหารกลาง ที่ อคส.๑๐๒๐/๑๑๑๕ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การซื้อขายข้าวระหว่างองค์การคลังสินค้ากับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย...ระบุว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิ สารผล) ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการเจรจาซื้อขายข้าว...กับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย ได้ให้ความเห็นชอบมอบหมายให้องค์การคลังสินค้าเป็นผู้ดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าวกับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย...เช่นนี้ พยานหลักฐานตามทางไต่สวนจึงฟังได้ว่า เรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายข้าว เรื่อง การส่งมอบข้าวตามสัญญาซื้อขายระหว่างองค์การคลังสินค้า

กับ BULOG ของรัฐบาลอินโดนีเซีย เรื่อง การซื้อขายข้าวระหว่างองค์การคลังสินค้ากับบริษัทสยามอินดิก้า จำกัด นายภูมิ ทราบข้อเท็จจริงเป็นอย่างดี และจำเลยได้ดำเนินการตรวจสอบควบคุมดูแลโดยผ่าน นายภูมิ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลองค์การคลังสินค้าโดยชอบแล้ว จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง ส่วนปัญหาว่าเกิดความเสียหายต่อองค์การคลังสินค้าและประเทศชาติเสียหายอย่างร้ายแรงหรือไม่ ไม่จำต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไป

พิพากษายกฟ้อง.

นายประทีป อ่าววิจิตรกุล

นายกิตติพงษ์ ศิริโรจน์

นายกษิตศ มงคลศิริภัทรา

นายธนิต รัตนะผล

นายรักเกียรติ วัฒนพงษ์

นายชาญณรงค์ ปราณจิตรต์

นายพิชัย เพ็งผ่อง

นางวยุรี วัฒนวรลักษณ์

นายสันติชัย วัฒนวิทย์กรรม